

ter, jf. forslaget § 4, stk. 1, som udgangspunkt lægges vægt på den enkelte producents anledning til og mulighed for at undgå defekten samt foreliggende ansvarsforsikringer. Efter forslaget § 12, stk. 3, har en mellemhandler som udgangspunkt ret til fuld regres mod tidligere led i produktions- og omsætningskæden.

Den almindelige regel om indbyrdes fordeling af erstatningsbyrden mellem flere solidarisk erstatningsansvarlige fremgår af erstatningsansvarslovens § 25. Efter denne bestemmelse foretages den indbyrdes fordeling af erstatningsansvaret efter, hvad der under hensyn til ansvarets beskaffenhed og omstændighederne i øvrigt må anses for rimeligt. Hvis en af de erstatningsansvarlige har tegnet ansvarsforsikring eller er selvforsikret, kan der ved den indbyrdes fordeling af erstatningsbyrden endvidere tages hensyn hertil.

Justitsministeriet har imidlertid ikke fundet, at reglen i erstatningsansvarslovens § 25 giver tilstrækkelig vejledning om, hvordan ansvaret for en produktskade nærmere skal fordeles mellem de implicerede parter. Justitsministeriet har derfor fundet det af betydning i selve lovtæksten at præcisere, at regresspørgsmålet behandles forskelligt afhængig af, om der er tale om fordeling af erstatningskrav mellem flere producenter, jf. forslaget § 4, stk. 1, eller om mellemhandleres regreskrav mod tidligere led i produktions- og omsætningskæden.

Spørgsmålet om regres mellem en tredjemand, der er ansvarlig efter regler uden for dette lovforslag, og en producent (eller mellemhandler) må fortsat bedømmes efter erstatningsansvarslovens § 25.

3.6. Hvilke produkter omfattes af ansvaret

3.6.1 Direktivets art. 2 indeholder en angivelse af, hvad der skal forstås ved et *produkt* og dermed være omfattet af ansvaret. Udtrykket produkt er herefter enhver løseøregenstand herunder naturprodukter med undtagelse af landbrugsråvarer og produkter hidrørende fra jagt. Også elektricitet anses som et produkt. Løseørebegrebet er videre end det almindelige løseørebegreb, idet det også omfatter genstande, der er indføjjet som en fast bestanddel i en anden løseøregenstand eller i en fast ejendom.

3.6.2. Efter direktivets artikel 2 er *uforarbejdede landbrugsråvarer* (herunder fiskeriprodukter) og produkter hidrørende fra jagt som nævnt undtaget fra direktivets anvendelsesområde. Har landbrugsråvarer (herunder fiskeriprodukter) imidlertid gennemgået første forarbejdning, vil direktivets bestemmelser finde anvendelse. I medfør af artikel 15, stk. 1, litra a, kan medlemslandene imidlertid beslutte, at også uforarbejdede landbrugsråvarer og produkter hidrø-

rende fra jagt omfattes af det objektive ansvar for produktskader.

Forarbejderne til direktivet indeholder ingen vejledning med hensyn til betydningen af begrebet »en første forarbejdning«. Det er i direktivets indledende betragtninger anført, at det ikke forekommer hensigtsmæssigt »at medtage ansvar for landbrugsvarer og produkter hidrørende fra jagt, undtagen når sådanne produkter har gennemgået en forarbejdning af industriel karakter, som kan forårsage en defekt ved produkterne.« Under EF-forhandlingerne om direktivforslaget er det blevet anført, at undtagelsen – ud fra en formålsfortolkning – må forstås meget snævert, og at f.eks. mælk, der på den enkelte gård samles på tanke og nedkøles, før den køres til mejeriet, må antages at være industrielt forarbejdet i direktivets forstand. Den endelige fortolkning af rækkevidden af undtagelsen i bestemmelsen i § 3, stk. 2, henhører under EF-domstolen.

Landbrugsrådet, Dansk Fiskeriforening og Danmarks Havfiskeriforening har over for Justitsministeriet anført, at disse produkter ikke bør være omfattet af det objektive ansvar. Landbrugsrådet har i denne forbindelse bl.a. oplyst, at store dele af landbrugets andelssektorer allerede i dag har forsikringer, der dækker produktansvar i forbindelse med landbrugsprodukter, der er forarbejdet af disse sektorer.

Lovforslagets anvendelsesområde omfatter ikke uforarbejdede landbrugsråvarer (herunder fiskeriprodukter) samt uforarbejdede produkter hidrørende fra jagt.

3.6.3. Direktivets produktbegreb omfatter ikke *tjenesteydelser*, og der er heller ikke i lovforslaget stillet forslag om objektive ansvar for produktskader i forbindelse hermed. Flere forbrugerorganisationer har peget på, at lovforslaget også bør regulere produktansvar i forbindelse med tjenesteydelser. Justitsministeriet har imidlertid ikke fundet, at loven burde finde anvendelse på udførelse af sådanne arbejdsopgaver, der er af meget forskelligartet karakter, som f.eks. rådgivning, vedligeholdelse og reparation. Justitsministeriet har herved bl.a. lagt vægt på, at de generelle hensyn, som ligger bag det objektive ansvar for produktskader, ikke generelt gør sig gældende på samme måde ved produktskader i forbindelse med tjenesteydelser. Hertil kommer, at der i retspraksis har udviklet sig et strengt ansvar for fagfejl. Om afgrænsningen mellem tjenesteydelser og produkter henvises nærmere til bemærkningerne til § 3.

3.6.4. Direktivet omfatter endvidere ikke *produktskader forårsaget af en fast ejendom*. En væsentlig del af skader i forbindelse med fast ejendom er dog omfattet af direktivet, idet skader, som skyldes f.eks. byggemateriale og bygningsdele, der indgår som en